

**DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT**

Likelydende brev
Se vedlagte liste

Deres ref

Vår ref
06/375- EC

Dato
05.03.2008

Høring - Delegering av markedsovervåkingsfunksjonen fra Samferdselsdepartementet til Statens jernbanetilsyn - Endring av lisensforskriften

Samferdselsdepartementet sender herved vedlagte utkast til endringer i forskrift 16. desember 2005 nr. 1490 om lisens, sikkerhets sertifikat og om tilgang til å trafikkere det nasjonale jernbanenettet, samt om sikkerhetsgodkjenning for å drive infrastruktur (lisensforskriften) på høring. Fristen for å gi høringsuttalelser til Samferdselsdepartementet er 12. juni 2008.

Bakgrunn og dagens organisering

I den s.k. jernbanepakke I som ble vedtatt i EU i 2001, og med frist for implementering 15. mars 2003, er det stilt krav om etablering av et markedsovervåkingsorgan, en s.k. "regulatory body" i hvert enkelt medlemsland. Organet skal ha til oppgave å overvåke markedene for jernbane, samt å være klageorgan for slike saker. Denne markedsovervåkingsfunksjonen kommer i tillegg til den generelle konkurranselovgivningen og til de oppgaver som de etablerte konkurransemyndighetene har i de enkelte EØS-landene.

Overvåkingen av jernbanemarkedet er hjemlet i direktiv 91/440/EØF, artikkel 10 pkt. 7 og klagefunksjonen er hjemlet i direktiv 2001/14/EF, artikkel 30, jf. også direktivets artikkel 31 som stiller krav til samarbeid mellom markedsovervåkingsorganene i medlemslandene. Direktivene er innlemmet i EØS-avtalen, og implementert i norsk rett 15. mars 2003 gjennom lisensforskriften § 1-3, og fordelingsforskriften § 9-4.

Norge valgte i forbindelse med implementeringen i 2003 å legge markedsovervåkingsfunksjonen til to organer; Samferdselsdepartementet og Statens jernbanetilsyn. Departementet ble tillagt overvåkingen av konkurransen på jernbaneområde etter direktiv 2001/12/EF, og Statens jernbanetilsyn ble tillagt selve klagefunksjonen etter direktiv 2001/14/EF, unntatt prinsippene for avgiftsordningen som kan påklages til departementet. Det ble samtidig lagt til grunn at det kunne være hensiktsmessig å legge alle funksjoner som markedsovervåkingsorganet er tillagt til samme myndighet. Imidlertid ville man avvente og følge utviklingen i de øvrige EØS-landene, og særlig Norden, før eventuelle endringer ble foretatt.

Postadresse:
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Kontoradresse:
Akersg. 59

Telefon
22 24 90 90 / 22248301
Org. nr.:
972 417 904

Veg- og baneavdelingen
Telefaks:
22 24 95 72

Saksbehandler:
Elisabeth Classon
22 24 82 19

Fremtidig organisering

For å ivareta lisensforskriftens krav om overvåking av markedet, herunder oppfølging av EØS-avtalen, vil det være nødvendig å utvikle denne funksjonen på en hensiktsmessig måte i Norge, særlig på bakgrunn av at hele godstransportmarkedet ble liberalisert fra 1. januar 2007 i EØS. Videre er det i EU besluttet at internasjonal passasjertransport skal liberaliseres fra 2010. EU-regelverket som omfatter liberalisering av den internasjonale passasjertransporten vil kunne bli tatt inn i EØS-avtalen.

Dagens organisering av markedsovervåkingsfunksjonen med en delt løsning mellom Samferdselsdepartementet og Statens jernbanetilsyn er lite hensiktsmessig. Det vil bl.a. kunne være uklart for aktørene i markedet hvem som kan være rett adressat i ulike spørsmål, og det vil måtte brukes ressurser på å samordne saksbehandlingen.

Etablering av et eget organ for ivaretagelse av markedsovervåkingsfunksjonen synes å være lite hensiktsmessig, særlig med tanke på de budsjettmessige konsekvensene det vil medføre å etablere et slikt organ for oppgaver av et begrenset omfang. Gjennom at Statens jernbanetilsyn allerede er tillagt klagefunksjonen, som er en av oppgavene til markedsovervåkingsorganet, er det derfor, slik departementet ser det, naturlig å utvide den funksjonen som allerede er tillagt tilsynet, både av hensyn til ressursbruken og hva gjelder oppbygging av kompetanse. En slik løsning er for øvrig også valgt i bl.a. Sverige, Finland og Storbritannia. Klager vedrørende prinsippene for avgiftsordningen vil fortsatt påklages til Samferdselsdepartementet.

Samarbeid med konkurransemyndighetene

Statens jernbanetilsyn og Konkurransetilsynet vil etter eventuell delegering av markedsovervåkingsfunksjonen først og fremst utføre komplementære reguleringsoppgaver. Imidlertid vil det kunne forekomme en viss grad av overlapp mht kompetanse og arbeidsoppgaver mellom tilsynene. Fornyings- og administrasjonsdepartementet og Samferdselsdepartementet bør sammen vurdere hvordan samarbeid og god bruk av tilsynenes faglige ressurser, samt transparenss og forutsigbarhet for aktørene i markedet bør sikres.

Forslag til forskriftsendringer

Samferdselsdepartementet overvåker, som nevnt ovenfor, konkurransen på markedet for jernbanetransport med hjemmel i lisensforskriften § 1-3 første ledd. En delegering av denne oppgaven krever endringer i lisensforskriften.

Lisensforskriften § 1-3 omhandler myndighetenes oppgaver, og departementet mener at det er naturlig at delegeringen av oppgaven blir tatt inn i denne bestemmelsen. Det foreslås derfor et nytt syvende ledd i lisensforskriften § 1-3, der det fremgår at markedsovervåkingsfunksjonen delegeres til Statens jernbanetilsyn. Samtidig oppheves § 1-3 første ledd annen setning, der det fremgår at Samferdselsdepartementet overvåker markedene for jernbanetransport.

For å lette strukturen i lisensforskriften foreslås det å ta inn et nytt kapittel i forskriften, Kapittel 7A Markedsovervåking, der § 7A-1 omhandler klageadgang, og § 7A-2 omhandler Statens jernbanetilsyns myndighet.

I den grad Statens jernbanetilsyn avdekker en konkurransemessig negativ utvikling i markedet som ikke innebærer et direkte brudd på relevant jernbaneregelverk vil tilsynet ha en plikt til å treffe beslutninger som for eksempel kan gå ut på å informere Konkurransetilsynet eller Samferdselsdepartementet om forhold som disse myndighetene kan/bør følge opp.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Statens jernbanetilsyn vil kunne pålegges oppgaven innenfor eksisterende organisasjonsmodell. Noen av oppgavene som tilligger markedsovervåkingsfunksjonen vil være nye for tilsynet, og tilsynet vil som følge av de nye oppgavene få kontaktflater mot etater/aktører som man ikke har måttet forholde seg til før, for eksempel Konkurransetilsynet. Videre er det påkrevet at overvåkingsorganene i EØS-området skal samarbeide, herunder delta i felles arbeidsgrupper for å utveksle erfaringer og harmonisere praksis. For å ivareta oppgavene som tilligger funksjonen vil det kreves både juridisk og økonomisk kompetanse.

Ressursbehovet må vurderes løpende. Hensyntatt Statens jernbanetilsyns (SJT) arbeids- og ansvarsområder, bemanningsmessige situasjon og budsjettmessige forhold, legges det imidlertid ikke opp til økte bevilgninger til Statens jernbanetilsyn i 2009 for ivaretagelse av markedsovervåkingsfunksjonen på jernbaneområdet.

Med hilsen

Fredrik Birkheim Arnesen e.f.

Elisabeth Classon

Likelydende brev sendt til:

Akademikernes Fellesorganisasjon

Arbeidsgiverforeningen Spekter

CargoNet AS

Finansdepartementet

Flytoget AS

Fornyings- og administrasjonsdepartementet

Jernbaneverket

Konkurransetilsynet

Landsorganisasjonen i Norge

Malmtrafikk AS

Norges Ingeniør- og Teknologiorganisasjon

Norsk Togoperatørforening

c/o Veolia CargoNet AS, Att. Bjarne Ivar
Wist

NSB AS

NSB Gjøvikbanen AS

Nærings- og handelsdepartementet

Næringslivets Hovedorganisasjon

Ofofbanen AS

Statens jernbanetilsyn

Transportbrukernes Fellesorganisasjon

Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund